

Vladimír Clementis: MEDZINÁRODNÝ KONGRES REVOLUČNEJ LITERATÚRY

V prvej polovici novembra 1930 zasadal v charkovskom dome literatúry medzinárodný kongres revolučných a proletárskych spisovateľov. Zúčastnili sa na ňom delegáti z 23 štátov. V skutočnosti bola to vlastne prvá konferencia, pretože schôdzku asi 30 spisovateľov náhodne prítomných pred troma rokmi v Moskve ťažko nazvať medzinárodnou konferenciou. Úlohou charkovského kongresu bolo predovšetkým organizačne zbližiť spisovateľov, ktorí v mnohých rečiach bojujú za jediný cieľ. Túto úlohu kongres tiež z veľkej časti splnil. Bola náležite zistená situácia revolučnej a proletárskej literatúry vo všetkých dôležitých krajinách a charkovské uznesenia budú mať zaiste značný vplyv nielen na literatúru, ale aj na kultúrno-revolučnú prácu vôbec. Organizačným otázkam bol hlavne venovaný referát maďarského spisovateľa Bélu Illésa, autora románu Tisa horí a vedúceho sekretára Medzinárodného byra revolučnej literatúry. K jeho referátu prihlásilo sa 53 delegátov o slovo, takže skončená debata poskytuje skutočne zaujímavý a cenný materiál pre hnutie revolučnej literatúry v svetovom meradle. Prednášky komisára školstva Ukrajinskej republiky Skripnika, vedúceho OGIzu (Spojené štátne nakladateľstvo) Chalatova a ukrajinského dramatického spisovateľa Mykytenka o ukrajinskej literatúre mali viac-menej charakter informatívny. Teoretickými otázkami proletárskej a revolučnej literatúry zaoberal sa vo svojej

prednáške literárny a kultúrny kritik, generálny sekretár RAPPu (Ruská asociácia proletárskych spisovateľov) L. Averbach. K tejto prednáške, ako i k teoretickým záverom charkovskej konferencie, sa ešte vrátíme podrobným článkom.

Konferencia zaoberala sa tiež otázkou československou a poprední svetoví spisovatelia na nej prítomní rozhodli sa napísať revolučným spisovateľom československým otvorený list, ktorý bol uverejnený v 50. čísle Tvorby. Okrem svojich hlavných úloh splnil charkovský kongres i vedľajšie poslanie. Prispel k propagande zahraničnej revolučnej literatúry medzi nevyčerpatelným a hladným čitateľstvom Sovietskeho sväzu, osobne zbližil spisovateľov rôznych krajín a umožnil im poznať z vlastnej skúsenosti budovanie veľkého diela socializmu.

Konferencia bude mať nemalý vplyv aj na pomery revolučnej literatúry v Československu. Nebude nezaujímavé spomenúť, že slávnostné číslo Izvestií na uvítanie delegátov uverejnilo novelu nášho spolupracovníka Peťka Jilemnického *Návrat* v preklade Skačkova, že Štátne nakladateľstvo chystá v najbližšom čase vydať v ruštine Jilemnického *Zuniaci* krok a Urbanov *Živý bič*, že konečne ukrajinský preklad románu *Živý bič* vyjde v najbližších dňoch. Sborník slovenskej literatúry, chystaný tým istým nakladateľstvom, posiaľ nevyšiel len pre pomalosť *našich* spisovateľov.

Na tejto konferencii mali sme možnosť opätovne sa presvedčiť, že cesta slovenskej literatúry do sveta bude zabezpečená tým, že slovenská literatúra bude produkovať diela revolučne aktívne, ktoré pomáhajú v boji revolučnej triede proti kapitalistickému svetu.